

**TAGASISIDEKORJE:
MÕJU HINDAMINE**

Käesoleva dokumendi eesmärk on anda avalikkusele ja sidusrühmadele teavet komisjoni tulevase õigusloometöö kohta, et nad saaksid anda tagasisidet komisjoni arusaama kohta probleemist ja selle võimalikest lahendustest ning esitada kogu nende käsutuses oleva asjakohase teabe, muu hulgas näiteks eri poliitikavariantide võimalike mõjude kohta.

ALGATUSE PEALKIRI	Pilvandmetöötluse ja tehisintellekti arendamise õigusakt
JUHTIV PEADIREKTORAAT (VASTUTAV ÜKSUS)	Sidevõrkude, sisu ja tehnoloogia peadirektoraat / Pilvandmetöötluse ja tarkvara üksus E2
ALGATUSE TÖENÄOLINE LIIK	Seadusandlik ettepanek
LIGIKAUDNE AJAKAVA	IV kv 2025 / I kv 2026
LISATEAVE	Pilvandmetöötlus Euroopa digituleviku kujundamine

Käesolev dokument on üksnes informatsiooniks. See ei mõjuta komisjoni lõplikku otsust selle kohta, kas algatust jätkatakse, ega selle lõpliku sisu. Kõik kirjeldatud algatuse elemendid, sealhulgas ajakava, võivad muutuda.

A. Poliitiline taust, probleemi kirjeldus ja subsidiaarsuse kontroll**Poliitiline taust [kuni 10 rida]**

Praegused Euroopa andmetööstustaristut käsitlevad hinnangud ja prognoosid osutavad sellele, et olemasolev võimsus ei ole vajaduste (eelkõige tehisintellektiga seotud vajaduste) rahuldamiseks piisav. [2024. aasta Draghi aruandes](#) tunnistatakse, et ELi andmetööstusvõimsust on vaja suurendada, sest see on küpse andmepõhise majanduse kriitilise tähtsusega komponent, mis toetab paljusid väljakujunenud ja arenemisjärgus digitaalseid kasutusviise, eelkõige tehisintellekti arendamist. Seda arvesse võttes on pilvandmetöötluse ja tehisintellekti arendamise õigusakt üks peamisi digipoliitika meetmeid, mis on esitatud [2025. aasta konkurentsivõime kompassis](#) ja mida on koos ühtse kogu ELi hõlmava avaliku halduse ja riigihangete pilvandmetööstuspoliitikaga nimetatud juhtivale asepresidendile Henna Virkkunenile saadetud [missioonikirjas](#). See algatus kuulub Euroopa tehisintellekti tegevuskavas esitatud meetmete hulka.

Probleem, mida algatusega lahendatakse [kuni 20 rida]

Tehisintellektimudelite treenimise, peenhäälestamise ja käitamise jaoks on vaja ülisuuri arvutusressursse. Treenimise jaoks on vaja suurt kesket andmetööstusvõimsust, väiksemate peenhäälestustoimingute ja järelduste jaoks aga hajutatumat pilv- ja servtööstust. Vajalike seadmete ja varustuse majutamisel ja käitamisel on andmekeskused väga olulised. Andmetööstusvõimsuse poolest jääb EL praegu USAst ja Hiinast maha. Algatuse eesmärk on parandada ebasoodsaid tingimusi, et erasektor saaks võimsuslõnga kõrvaldada nii, et eelistatakse äärmiselt kestlikke lahendusi.

Selleks püütakse algatusega lahendada probleeme, mis takistavad ELi andmetööstusvõimsuse suurendamist. Need probleemid on näiteks loodusressursside (energiaallikad, vesi, maa) saadavus, keerulised ja aeglased loamenetlused ning liikmesriigiti erinevad lähenemisviisid. Andmekeskuste ehitamine on väga kapitalimahukas, mistõttu on uutel osalejatel väga raske turule tulla, ning ehitamist võivad negatiivselt mõjutada raskused tehniliste komponentide ja kapitali hankimisel. Andmekeskused tarbivad üha enam energiat ja vett. Võimsuse suurendamine võib selliseid ressursse veelgi kurnata, pidades eelkõige silmas seda, et andmekeskused asuvad praegu peamiselt ELi loodeosas. Andmekeskuste seadmete ja toimingute tehnoloogiline uuendamine kätkeb endas märkimisväärsed võimalusi ressursse kokku hoida, kuid seda potentsiaali ei kasutata endiselt piisavalt. Samal ajal kahjustavad kõrged energiahinnad sektori konkurentsivõimet ELis.

Samuti püütakse algatusega leida lahendus sellele, et ELis asuvad teenuseosutajad ei paku konkurentsivõimelisi pilvandmetööstusteenuseid sellises mahus, et need oleksid piisavad eriti kriitiliste mitmesugustes majandussektorites ja avalikus sektoris esinevate kasutusjuhtude jaoks, kus on vaja äärmiselt suurt turvalisust.

ELi meetmete alus (õiguslik alus ja subsidiaarsuse kontroll)**Õiguslik alus**

Käesoleva sekkumise õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 114, mille eesmärk on rajada siseturg ja tagada selle toimimine, tõhustades siseriiklike normide ühtlustamise meetmeid. See algatus

parandaks siseturu toimimist, sest sellega tagatakse ELi ettevõtjatele ja haldusasutustele geograafiliselt tasakaalustatud juurdepääs pilv- ja servandmetöötlusteenustele, muu hulgas tehisintellekti arendamiseks ja kasutamiseks.

Sellega tagatakse ka liidu konkurentsivõime ja innovatsioonisuutlikkuse jaoks vajalikud tingimused ning seetõttu põhineb sekkumine ka ELi toimimise lepingu artikli 173 lõikel 3. Eelkõige suurendaks sekkumine andmetöötlusteenuste kättesaadavust era- ja avaliku sektori kasutajate jaoks, hõlbustaks uuenduslike andmetöötluslahenduste väljatöötamist ja kasutuselevõttu ELis, sealhulgas idufirmade ja VKEde jaoks, ning julgustaks tegema uusi ja sihipäraseid investeeringuid ELi digitaristusse ja -teenustesse.

Praktiline vajadus ELi meetmete järele

Kuigi liikmesriigid võivad asjakohaseid meetmeid riiklikul tasandil ise võtta, on kindlaks tehtud probleemide põhjused kogu ELis samad ning seetõttu on vaja koordineeritud ja ühtlustatud lähenemisviisi, pidades eelkõige silmas ELi eesmärki saada tehisintellekti maailmajaoks ja saavutada ELi 2030. aasta digikümnendi eesmärgid.

Kuna andmed liiguvad ELis vabalt, siis ei kujutaks andmete talletamise ja töötlemise taristusse investeerimine puhtalt riiklike lähenemisviiside alusel endast rahaliste vahendite tõhusat kasutamist. Riiklikud lähenemisviisid võivad põhjustada andmekeskuste suurema geograafilise koondumise ja tekitada ohu, et võimalused jaotada sellist taristut tõhusalt üle kogu ELi territooriumi jäetakse kasutamata. Riiklike lähenemisviiside kasutamine kitsaskohtade kõrvaldamiseks, näiteks seoses loodusvarade ja kapitali kättesaadavusega, võib geograafilist koondumist veelgi süvendada ja viia selles sektoris järgitavate eeskirjade edasise killustumiseni.

B. Eesmärgid ja poliitikavalikud [kuni 20 rida]

Algatusega luuakse erasektorile sobivad tingimused, mis võimaldavad sel luua ELis kestlikud pilv- ja servandmetöötlusteenused ning kõrvaldada praeguse lõnga andmetöötlusvõimsuses. See omakorda aitab tugevdada ELi konkurentsivõimet ja suurendada suveräänsust. Algatuse eesmärgid jagunevad kolme põhikategooriasse.

- Edendada teadusuuringuid ja innovatsiooni, et EL saaks ressursitõhusate andmetöötlustaristute ning andmetöötlustarkvara ja -teenuste valdkonnas liidripositsiooni. Selleks suurendatakse tehisintellektipõhise andmetöötluse kestlikkust kogu andetöötlusprotsessis ning parandatakse andmekeskustes toitehaldust, jahutust, üldisi toiminguid ning ühendamist energia- ja veesüsteemidega.
- Kolmekordistada järgmise 5–7 aasta jooksul ELi andmetöötlusvõimsus. Selleks edendatakse ja luuakse sobivaid tingimusi, mis võimaldavad meelitada investeerima kestlikesse andmekeskustesse kogu ELis ja nendesse investeerimist toetada. Eelkõige kõrvaldatakse sellised takistused nagu pikk loamenetlus, lahendatakse energia, vee, maa ja kapitali saadavuse probleemid ning pakutakse kooskõlas kohaldatavate riigiabi eeskirjadega võimalikku rahalist toetust sellistele andmekeskustele, mis annavad suure panuse innovatsiooni ja kestlikkusse.
- Tagada väga täpselt kindlaks määratud äärmiselt kriitiliste kasutusjuhtude jaoks väga turvaliste ELi päritolu pilvandmetöötlusteenuste saadavus ning luua ELi pilvandmetöötlussektori jaoks tingimused, mis võimaldavad neil kõnealuste kasutusjuhtude jaoks välja töötada turvalised andetöötlusvõimed.

Praeguses aruteluetapis kaalub komisjon järgmisi esialgseid poliitikavalikuid:

Variant 0 on lähtestsenaarium, millega võrreldakse erinevaid poliitikavalikuid. Selles võetakse arvesse kehtivaid riiklikke ja ELi poliitikameetmeid ning olulisi tehnoloogilisi ja sotsiaalseid arenguid.

Variant 1 on mitteseadusandlik variant. Selle variandi kohaselt võetakse mittesiduvaid meetmeid. Näiteks võidakse luua liikmesriikide võrgustik, mille ülesandeks oleks jälgida riiklikke strateegiaid, mis käsitlevad digikümnendi eesmärkide saavutamist, või koostada liikmesriikidele suunised, mille alusel koordineerida pilvandmetöötlusstrateegiaid, pilvandmetöötlusesse investeerimist ja uute andmekeskuste jaoks sobivate kohtade kindlaksmääramist.

Variant 2 on pehme õiguse variant. Selle variandi puhul võiks komisjon võtta vastu siduvaid meetmeid sisaldava direktiivi, mis jätab riikide ametiasutustele võimaluse valida kuidas ja mis meetoditega nad kõrvaldavad lõnga andmetöötlusvõimsuses.

Variant 3 on regulatiivne variant. Selle variandi kohaselt võidakse sätestada siduvad meetmed määruse vormis. Sellisel juhul määratakse kindlaks meetmed, mida tuleb kohaldada kõigis liikmesriikides eesmärgiga ühtlustada pilvandmetöötluspoliitikat. Nii saaks vähendada lõnga andmetöötlusvõimsuses ja koordineerida toetust, mida antaks usaldusväärse ELi pilvandmetöötlustaristu ökosüsteemi arendamiseks.

Variant 4 on terviklik regulatiivne variant, mille kohaselt keskendutakse ELi andmetöötlusvõimsuses oleva lõnga kõrvaldamisel siduvatele meetmetele. Nende täiendamiseks loodaks eraldi sõltumatu amet, mille ülesanne

oleks tagada järjepidev nõuete täitmise tagamine ja hallata liikmesriikide ühisinvesteeringuid usaldusväärse Euroopa omandis oleva pilvandmetööstustaristu ökosüsteemi arendamisse.

C. Tõenäoline mõju [kuni 10 rida]

Algatusest oodatakse järgmist mõju:

- majandusmõju, sest see soodustab teadus- ja arendustegevust ning investeerimist, suurem vastupanuvõime ja tehnoloogiline suveräänsus ning rohkem varustuskindlust andmetöötuse ja pilvteenuste valdkonnas, rohkem kvaliteetseid lahendusi ettevõtjatele ja tarbijatele;
- sotsiaalmõju, sest see edendab digitaalset avalikke teenuseid, sellel on ülekanduv mõju tööhõivele ja see aitab üle saada digilõhest;
- keskkonna- ja kestlikkusemõju, sest see hoogustab kestlike taristute kasutusele võtmist ja parandab selliste ressursside nagu maa, vesi ja energia kasutamist.

Algatuse eesmärk on ka parandada ELis tegutsevate ettevõtjate, sealhulgas VKEde ettevõtluskeskkonda, lihtsustades investeerimiskeskonda ja stimuleerides investeerimist.

D. Parema õigusloome vahendid [kuni 10 rida]

Mõju hindamine

2025. aastal tehakse komisjoni ettepaneku koostamiseks mõjuhindang, mille toetamiseks kogutakse tõendeid ja konsulteeritakse sidusrühmadega. See valmistatakse ette ja viiakse läbi kooskõlas parema õigusloome suuniste ja töövahenditega. Mõjuhindangus tuginetakse ka uuringule, mille komisjon on kvaliteetsete tõendite kogumiseks tellinud. Seda uuringut korraldab töövõtja suhtleb 2025. aasta esimesel poolel sidusrühmadega ka lisauuringute ja seminaride kaudu.

Konsulteerimisstrateegia

Komisjon korraldab ulatusliku konsultatsiooni, et koguda olulist teavet ja tagada, et võimalikus algatuses pilvandmetöötuse ja tehisintellekti arendamise kohta Euroopas võetaks asjakohaselt arvesse ELi üldist avalikku huvi.

Paralleelselt käesoleva tagasisidekorjega, millega antakse võimalus esitada tagasisidet komisjoni arusaama kohta probleemist ja selle võimalikest lahendustest ning esitada kogu asjakohane teave erinevate kaalutud variantide mõju kohta, algatatakse avalik konsultatsioon, et koguda kõnealuse algatusega seotud eri aspektide kohta konkreetseid arvamusi. See avaldatakse portaalis „[Avaldage arvamust!](#)“ inglise, prantsuse ja saksa keeles. Pärast avaliku konsultatsiooni lõppu avaldatakse komisjoni veebisaidil koondaruanne koos konkreetsete faktidega.

Peale selle korraldab välistöövõtja mõjuhindangut toetava uuringu raames sihtkonsultatsioone eri valdkondade ekspertidega. Lisaks sihtkonsultatsioonidele toimub uuringu ajal ka üldisem sidusrühmade seminar. Komisjon võtab konsultatsioonide tulemused kokku kokkuvõtlikus aruandes, mis lisatakse mõjuhindangule.

Miks me selle konsultatsiooni korraldame?

Selle konsultatsiooni kaudu soovib komisjon kokku koguda:

- sidusrühmade seisukohad praeguste ja esilekerkivate probleemide kohta, mis on seotud lüngaga ELi andmetöötusvõimsuses, keskendudes pilv- ja servtöötusele ning neid võimaldavatele tehnoloogiatele;
- sidusrühmade seisukohad võimalike poliitiliste lähenemisviiside kohta selliste probleemide lahendamiseks, olemasolevate võimaluste ja nende võimaliku mõju kohta ning
- neid seisukohti toetavad tõendid ja andmed.

Sihtrühm

Konsultatsiooni eesmärk on koguda järgmiste sidusrühmade seisukohti:

- kohalikud, piirkondlikud, riiklikud ja Euroopa Liidu asutused,
- pilvtöötus-, servtöötus- ja telekommunikatsiooniteenuste osutajad,
- andmekeskuste käitajad,
- tehisintellektiteenuste arendajad ja pakkujad,
- pilvtöötus-, servtöötus-, telekommunikatsiooni- ja tehisintellektiteenuste kasutajad,
- finantsasutused, investorid, digitaristu fondid,
- muud kui eespool nimetatud organisatsioonid, eelkõige akadeemilised ja teadusasutused, tarbijaasutused, valitsusvälised organisatsioonid ja ettevõtjate ühendused,

- kodanikud.

Osalema kutsutakse kõiki sidusrühmi.